

2024 жылғы өсімдік шаруашылығы бойынша ғарыштық мониторинг деректері

Дереккөздер: Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігіне (бұдан әрі – ЦДИАӨМ) ведомстволық бағынысты «Қазақстан Ғарыш Сапары» ұлттық компаниясы» АҚ.

Деректерді алудың құқықтық негізі: «Мемлекеттік статистика туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 12-бабы 19-2-тармағына сәйкес ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросының (бұдан әрі – Бюро) құзыретінетісті уәкілетті мемлекеттік органдардан, ұйымдардан мемлекеттік тапсырыстар мен мемлекеттік-жекешелік әріптестікті жүзеге асыру кезінде қалыптастырылған деректерді, оның ішінде статистикалық қызметті жүзеге асыру кезінде Жерді қашықтан зондтау деректерін өтеусіз негізде алу және пайдалану кіреді;

2024 жылғы ғарыштық мониторинг деректерін «Қазақстан Ғарыш Сапары» ұлттық компаниясы» АҚ Бюро тарапынан МЦРИАП-қа жолданған өтінім негізінде ұсынды (шығ. №6-20/462-И, 09.03.2023). «Қазақстан Ғарыш Сапары» ҰК» АҚ(бұдан әрі – ҚҒС АҚ) мынадай мәліметтерді ұсынады: сүрі алқаптардың ауданы, егістікалаңы, жайылым жерлері және жекелеген дәнді дақылдар өнімділігінің болжамды мәні.

Пайдаланылатын ақпараттық жүйелер: Жайылым жерлерін ғарыштан мониторингтеу pasture.gharysh.kz геосервисте, өсімдік шаруашылығы бойынша agro.gharysh.kz көрсетілген.

Әдіснамалық тәсілдер

Болжамды өнімділік пен жалпы жинауды спутниктен бағалау дәнді дақылдар мен дақылдардың регрессиялық сызықтық моделі негізінде жүзеге асырылады, метеорологиялық, статистикалық параметрлерді спутниктік және жердегі өлшеу деректерімен кешендестіруге негізделген. Жерді қашықтан зондтау (бұдан әрі – ЖҚЗ) деректері ретінде вегетациялық индекстер пайдаланылды, олардың біріншісі NDVI – Normalized Difference Vegetation Index – ауыл шаруашылығы алқаптарының жай-күйі, атап айтқанда фотосинтетикалық белсенді биомассаның мөлшері туралы дұрыс ақпаратты көрсететін индекс. Осы индексті есептеу нәтижелерін қолдану дақылдардың жай-күйінің өзгеру динамикасын, олардың өсу қарқыны мен дамуын, вегетациялық кезеңін, сондай-ақ жағымсыз құбылыстардың әсерін (өсімдіктердің қоздырғыштармен зақымдануы, табиғи құбылыстар және т.б.) бағалауға мүмкіндік береді. Келесі көрсеткіш – «Өсімдік жамылғысының саулығы» вегетативтік индексі VHI (Vegetation Health Index). Индекс өсімді Жамылғысының тежелуін сипаттайтын екі VCI индексінің (Vegetation Condition Index) және TCI температуралық режимінің индексінің (Temperature Condition Index) жиынтығына негізделген.

1-Кесте

Сүрі алқаптар алаңы

га

Облыс атауы	Шаруашылықтардың барлық санаты	Оның ішінде	
		ауыл шаруашылығы кәсіпорындары	дара кәсіпкерлер және шаруа немесе фермер қожалықтары
Қазақстан Республикасы	1 621 085,3	1 151 497,8	469 587,5
Абай	16 011,0	3 041,4	12 969,6
Ақмола	377 224,3	314 703,9	62 520,4
Ақтөбе	27 850,8	7 176,0	20 674,8
Алматы	17 113,7	7 144,6	9 969,1
Батыс Қазақстан	42 445,3	15 096,4	27 348,9
Жамбыл	17 286,6	1 637,5	15 649,1
Жетісу	10 565,1	367,0	10 198,1
Қарағанды	60 828,3	44 867,1	15 961,2
Қостанай	555 696,4	393 113,7	162 582,7
Павлодар	108 072,0	65 742,2	42 329,8
Солтүстік Қазақстан	343 111,2	282 173,9	60 937,3
Түркістан	35 218,9	10 233,5	24 985,5

Ұлытау	481,6	-	481,6
Шығыс Қазақстан	8 488,2	5 719,4	2 768,8
Шымкент қаласы	691,8	481,2	210,6

2-Кесте

Ауыл шаруашылығы дақылдарының (жаздық) жай-күйін көрсете отырып, олардың егіс алаңы

Облыс атауы	Егіс алаңы, га	Ауыл шаруашылығы дақылдарының жағдайы				
		өте нашар	нашар	қанағаттанарлық	жақсы	өте жақсы
Қазақстан Республикасы	14 237 131,9	35 682,0	116 242,6	1 619 359,1	8 969 184,4	3 496 663,8
Абай	167 978,2	21,2	-	844,6	69 455,9	97 656,5
Ақмола	4 365 655,7	13 083,2	79 076,7	524 628,9	2 966 887,1	781 979,8
Ақтөбе	278 551,1	-	38,6	92 086,6	177 346,1	9 079,8
Алматы	136 609,7	7,3	10,2	11 914,7	88 048,8	36 628,7
Батыс Қазақстан	278 696,7	-	819,2	60 029,5	192 260,2	25 587,8
Жамбыл	312 294,6	25,9	92,0	26 668,1	257 541,0	27 967,6
Жетісу	166 980,5	-	-	5 281,4	119 091,2	42 607,9
Қарағанды	806 015,6	-	-	27 938,5	586 542,4	191 534,7
Қостанай	3 440 690,0	2 431,9	12 552,3	495 407,3	2 407 102,7	523 195,8
Қызылорда	63 625,3	78,2	99,5	10 560,5	36 260,4	16 626,7
Павлодар	884 353,5	-	1 893,0	56 202,4	569 256,7	257 001,4
Солтүстік Қазақстан	2 853 696,1	536,8	6 281,8	221 666,4	1 320 157,6	1 305 053,5
Түркістан	307 566,5	19 448,1	15 379,3	85 343,4	143 364,0	44 031,7
Ұлытау	17 827,9	49,4	-	239,2	12 480,5	5 058,8
Шығыс Қазақстан	151 638,7	-	-	369,5	18 910,1	132 359,1
Шымкент қаласы	4 951,8	-	-	178,1	4 479,7	249,4

3-Кесте

Жайылым жерлерінің алаңы және жағдайы бойынша

Облыс атауы	Жайылым жерлерінің алаңы, га	Жайылы мал қаптарының алаңы, жағдайы бойынша, га					
		өсімдік жамылғысы жоқ	өте нашар	нашар	қанағаттанарлық	жақсы	өте жақсы
Қазақстан Республикасы	80 173 234,7	355 366,0	23 403 488,5	35 046 716,0	17 247 983,5	3 881 342,4	238 338,3
Абай	7 620 107,6	1 713,0	725 821,0	4 031 433,1	2 254 837,9	571 510,5	34 792,1
Ақмола	4 106 876,4	6 533,3	42 274,6	1 064 426,0	2 562 695,9	429 192,2	1 754,4
Ақтөбе	11 639 162,5	73 408,7	4 397 763,9	6 287 672,1	832 264,5	47 918,4	134,9
Алматы	3 383 977,6	6 720,1	1 319 261,7	1 052 275,4	661 024,7	321 119,2	23 576,5
Атырау	2 480 005,0	20 900,8	1 424 980,7	971 886,8	55 284,7	6 928,3	23,7
Батыс Қазақстан	6 360 045,0	7 340,5	908 111,2	4 650 597,7	721 700,3	71 638,4	656,9
Жамбыл	3 431 229,3	486,4	1 132 823,6	1 570 739,6	586 725,1	139 628,2	826,4
Жетісу	3 734 117,0	6 958,5	1 700 865,0	1 146 478,1	546 773,0	301 094,4	31 948,0
Қарағанды	9 992 497,4	8 331,2	2 672 317,1	4 661 473,5	2 356 495,6	292 582,6	1 297,4
Қостанай	4 417 740,4	44 806,0	218 033,5	1 677 878,6	2 192 514,7	282 187,2	2 320,4
Қызылорда	1 989 621,5	5 970,4	1 487 175,9	334 076,3	155 670,0	6 728,9	-
Маңғыстау	2 352 955,2	9 507,5	2 243 013,2	99 623,3	730,9	80,3	-
Павлодар	4 705 442,2	3 667,4	50 839,4	3 004 052,1	1 564 149,8	82 611,0	122,5
Солтүстік Қазақстан	2 095 057,8	150 361,9	63 775,7	156 756,6	1 290 964,0	431 189,9	2 009,7
Түркістан	3 256 503,4	1 767,4	1 862 235,0	1 030 665,5	319 731,9	42 103,6	-
Ұлытау	5 929 400,5	5 620,1	2 901 959,6	2 683 213,4	312 777,1	25 830,3	-
Шығыс Қазақстан	2 678 394,9	1 272,8	252 237,4	623 438,4	833 586,4	828 984,5	138 875,4
Астана қаласы*	-	-	-	-	-	-	-
Алматы қаласы	24,5	-	-	-	10,0	14,5	-
Шымкент қаласы	76,5	-	-	29,5	47,0	-	-

*«Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер» жерқоры санатында ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлер жоқ

4-Кесте

Бидайдың егіс алаңы, олардың жай-күйін көрсете отырып

Облыс атауы	Егіс алаңы, га	Ауыл шаруашылығы дақылдарының жағдайы				
		өте нашар	нашар	қанағаттанарлық	жақсы	өте жақсы
Қазақстан Республикасы	11 218 872,3	13 488,9	88 690,1	1 260 988,2	7 190 647,5	2 665 057,6
Абай	133 939,8	21,2	-	844,6	53 144,4	79 929,6
Ақмола	3 679 221,9	11 500,8	70 611,5	465 896,1	2 493 098,0	638 115,5
Ақтөбе	209 138,2	-	38,6	60 447,4	142 513,5	6 138,7
Алматы	41 032,1	-	-	3 976,4	24 241,6	12 814,1
Батыс Қазақстан	218 993,4	-	819,2	45 963,6	151 641,5	20 569,1
Жамбыл	175 352,8	25,9	21,0	16 654,7	145 636,6	13 014,6
Жетісу	59 844,4	-	-	531,2	43 180,9	16 132,3

Қарағанды	656 546,1	-	-	20 354,9	502 241,3	133 949,9
Қостанай	2 981 661,1	1 491,9	11 243,9	420 105,1	2 101 929,2	446 891,0
Қызылорда	7 417,6	-	-	1 186,4	3 484,6	2 746,6
Павлодар	697 278,8	-	1 893,0	43 511,0	446 886,3	204 988,5
Солтүстік Қазақстан	2 231 681,9	449,1	4 062,9	179 788,9	1 053 509,0	993 872,0
Түркістан	7 417,6	-	-	1 186,4	3 484,6	2 746,6
Ұлытау	14 134,9	-	-	74,8	9 001,3	5 058,8
Шығыс Қазақстан	101 414,3	-	-	288,6	13 246,5	87 879,2
Шымкент қаласы	3 797,4	-	-	178,1	3 408,2	211,1

5-Кесте

Арпаның егіс алаңы, олардың жай-күйін көрсете отырып

Облыс атауы	Егіс алаңы, га	Ауыл шаруашылығы дақылдарының жағдайы				
		өте нашар	нашар	қанағаттанарлық	жақсы	өте жақсы
Қазақстан Республикасы	1 939 819,3	2 805,1	10 728,0	195 742,0	1 163 996,2	566 548,0
Абай	25 309,6	-	-	-	9 183,5	16 126,1
Ақмола	484 903,8	1 582,4	7 257,9	41 208,4	322 926,7	111 928,4
Ақтөбе	68 887,4	-	-	31 216,7	34 729,6	2 941,1
Алматы	68 838,7	-	7,7	4 562,2	46 824,7	17 444,1
Батыс Қазақстан	57 579,5	-	-	13 800,5	39 275,8	4 503,2
Жамбыл	132 588,7	-	71,0	9 777,1	108 016,0	14 724,6
Жетісу	75 364,8	-	-	1 479,0	54 917,9	18 967,9
Қарағанды	135 608,1	-	-	6 774,2	75 253,4	53 580,5
Қостанай	275 428,5	388,4	461,3	43 206,0	184 108,0	47 264,8
Қызылорда	264,0	-	-	28,4	176,9	58,7
Павлодар	145 453,7	-	-	8 223,1	93 365,8	43 864,8
Солтүстік Қазақстан	391 098,5	87,7	1 304,1	24 299,7	166 534,1	198 872,9
Түркістан	40 340,4	697,2	1 626,0	11 002,3	21 476,0	5 538,9
Ұлытау	3 693,0	49,4	-	164,4	3 479,2	-
Шығыс Қазақстан	34 460,6	-	-	-	3 728,6	30 732,0

6-Кесте

Сұлының егіс алаңы олардың жай-күйін көрсете отырып

Облыс атауы	Егіс алаңы, га	Ауыл шаруашылығы дақылдарының жағдайы				
		өте нашар	нашар	қанағаттанарлық	жақсы	өте жақсы
Қазақстан Республикасы	182 326,0	-	400,3	14 655,2	116 422,7	50 847,8
Абай	1 886,7	-	-	-	1 348,5	538,2
Ақмола	44 337,9	-	400,3	4 445,1	30 936,3	8 556,2
Ақтөбе	525,5	-	-	422,5	103,0	-
Алматы	542,0	-	-	17,5	459,6	64,9
Батыс Қазақстан	1 500,2	-	-	265,5	1 027,5	207,2
Жетісу	614,7	-	-	-	411,8	202,9
Қарағанды	13 861,5	-	-	809,5	9 047,7	4 004,3
Қостанай	40 382,4	-	-	2 615,1	30 165,0	7 602,3
Қызылорда	4,6	-	-	-	4,6	-
Павлодар	36 900,2	-	-	4 468,3	24 608,0	7 823,9
Солтүстік Қазақстан	36 855,6	-	-	1 592,3	16 957,4	18 305,9
Шығыс Қазақстан	4 914,7	-	-	19,4	1 353,3	3 542,0

7-Кесте

Күріштің егіс алаңы, олардың жай-күйін көрсете отырып

Облыс атауы	Егіс алаңы, га	Ауыл шаруашылығы дақылдарының жағдайы				
		өте нашар	нашар	қанағаттанарлық	жақсы	өте жақсы
Қазақстан Республикасы	63 599,6	383,8	307,7	10 471,5	36 389,4	16 047,2
Алматы	5 926,5	7,3	2,5	1 099,3	2 904,1	1 913,3
Жетісу	695,1	-	-	9,4	600,4	85,3
Қызылорда	54 398,7	78,2	98,0	8 957,8	31 851,8	13 412,9
Түркістан	2 579,3	298,3	207,2	405,0	1 033,1	635,7

Дәнді дақылдар өнімділігінің болжамды мәні *

ц/га

Облыс атауы	Шаруашылықтардың барлық санаты	В том числе		
		ауыл шаруашылығы кәсіпорындары	дара кәсіпкерлер және шаруа немесе фермер қожалықтары	жұртшылық шаруашылығы
Қазақстан Республикасы	16,7	16,1	16,6	-
Абай	18,9	20,5	18,7	-
Ақмола	15,2	15,3	14,9	-
Ақтөбе	13,5	13,6	13,3	-
Алматы	16,5	15,5	17,1	-
Батыс Қазақстан	15,4	15,8	15,2	-
Жамбыл	17,1	17,1	17,1	-
Жетісу	17,0	16,4	17,0	-
Қарағанды	17,7	17,7	17,6	-
Қостанай	16,0	16,1	15,8	-
Қызылорда	15,3	14,8	15,4	-
Павлодар	17,0	16,8	17,0	-
Солтүстік Қазақстан	17,0	16,9	16,9	-
Түркістан	17,0	17,1	16,9	-
Ұлытау	16,7	7,2	16,9	-
Шығыс Қазақстан	19,7	20,1	19,3	-

* Зерттеу тамыз айында дәнді дақылдардың белсенді пісетін кезеңінде жүргізіледі.

Жекелеген дәнді дақылдар өнімділігінің болжамды мәні *

ц/га

Облыс атауы	Бидай	Арпа	Сұлы	Күріш
Қазақстан Республикасы	16,7	16,9	11,8	42,6
Абай	18,1	19,4	17,7	-
Ақмола	15,7	15,7	15,7	-
Ақтөбе	12,4	13,0	7,9	-
Алматы	17,1	17,0	-	42,3
Батыс Қазақстан	16,6	17,8	15,5	-
Жамбыл	17,2	17,1	-	-
Жетісу	16,6	16,9	20,7	42,6
Қарағанды	17,3	17,9	18,1	-
Қостанай	14,8	15,8	16,5	-
Қызылорда	16,1	16,1	13,7	42,2
Павлодар	17,6	16,8	16,1	-
Солтүстік Қазақстан	17,0	16,9	17,1	-
Түркістан	17,6	16,5	-	43,2
Ұлытау	18,4	18,8	-	-
Шығыс Қазақстан	17,9	18,0	18,5	-

* Зерттеу тамыз айында дәнді дақылдардың белсенді пісетін кезеңінде жүргізіледі.

Шығаруға жауапты: Ауылшаруашылығы статистикасы және ұлттық санақтар департаменті	Департамент директоры :А. Джартыбаева Тел. +77172749162	Орындаушы: Г. Курманбаева тел. +7 7172 749283 E-mail: gu.kurmanbaeva@aspire.gov.kz	Мекен-жай: 010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министрліктер үйі, 4 кіреберіс
---	---	--	---